

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0340018 Ugnen

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 -områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man från i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Begreppsförklaringar Natura 2000

SPA - Område som genom regeringsbeslut klassificerats som särskilt skyddsområde i enlighet med EU:s fågeldirektiv (2009/147/EEG).

pSCI - Område som är föreslaget av regeringen, men ännu ej antaget av EU-kommissionen.

SCI - Område som, i den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regionerna det tillhör, väsentligt bidrar till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos någon av livsmiljöerna i bilaga 1 i art- och habitatdirektivet eller någon av arterna i bilaga 2 i samma direktiv. Områden som kan bidra till att nätverket Natura 2000 blir sammanhängande och som väsentligt bidrar till bibehållandet av den biologiska mångfalden inom den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regioner (kontinental, boreal, alpin, marin östersjön och marin atlantisk) som avses.

SAC – Område av gemenskapsintresse (SCI) som av regeringen med stöd av MB (Miljöbalken) 7 kap. 28 § förklarats som särskilt bevarandeområde.

Gynnsamt bevarandetillstånd

En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

- populationsutvecklingen visar att arten på lång sikt kommer att förbli en del av sin livsmiljö
- dess naturliga utbredningsområde inte minskar och sannolikt inte heller kommer att minska
- tillräckligt mycket livsmiljö finns för att arten ska bibehållas på lång sikt.

En naturtyps bevarandestatus anses gynnsam när:

- dess naturliga utbredningsområde och de ytor den täcker är stabila eller ökande
- de strukturer och funktioner som krävs för att livsmiljön ska bibehållas finns kvar under överskådlig framtid
- bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0340018 Ugnen

Kommun:

Områdets totala areal: 311,1 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen:

Markägareförhållanden:

Privata

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-03-01, regeringsbeslut M96/867/4, pSCI: 1995-12-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

1220 - Sten- och grusvallar

1310 - Glasörtstränder

1630 - Strandängar vid Östersjön

1640 - Sandstränder vid Östersjön

2130 - Grå dyner

3150 - Naturligt näringsrika sjöar

6210 - Kalkgräsmarker

6410 - Fuktängar

9010 - Taiga

9070 - Trädklädd betesmark

A037 - Mindre sångsvan, *Cygnus columbianus bewickii*

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Inom Natura 2000-området Ugnen är de prioriterade bevarandevärdena områdets Strandängar vid Östersjön (1630), Kalkgräsmarker (6210), Fuktängar (6410), Slätterängar i låglandet (6510), Sandstränder vid Östersjön (1640), Glasörtstränder (1310), Blottade ler- och sandbottnar (1140), Sten- och grusvallar (1220), Grå dyner (2130), Naturligt näringsrika sjöar (3150), Trädklädd betesmark (9070) och Taiga (9010), samt förekomsterna av Mindre sångsvan (A037), Sångsvan (A038), Vitkindad gås (A045), Skärfläcka (A 132), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194), Småtärna (A195) .

Det är prioriterat att bevara den flora och fauna som är typisk för de ovan nämnda naturtyperna och att bevara ett kustområde med lång hävdkontinuitet och höga botaniska, entomologiska och ornitologiska värden.

---Motivering---

Ugnens betesmarker omfattar vidsträckta strandbetesmarker och andra gräsmarker med lång hävdkontinuitet. Området hyser en rik flora och fauna knuten till betade gräsmarker, våtmarker och strandmiljöer. Detta inkluderar en rik fågelfauna, och området utgör ett viktigt häcknings- och rastningsområde för ett stort antal arter förknippade med grunda havsområden och öppna strandängar. I området finns också en av mycket få kvarvarande strandnära slättermarker som fortfarande hävdas, av en typ (trädlös) som är sällsynt på Gotland.

---Prioriterade åtgärder---

Fortsatt betesbruk och slätterbruk med hänsyn till områdets karaktär, hävdhistoria och skyddsvärden såsom vegetation och häckande fåglar. Vid ogynnsam täckningsgrad av igenväxningsvegetation sker i första hand manuell underhållsröjning (försiktig naturvårdsinriktad röjning, gallring, plock- och luckhugning vid behov).

Beskrivning av området

Ugnen är ett stort sammanhängande strandängsområde med lång hävdkontinuitet. Strandvåtmarkerna som sträcker sig mellan Hammarudd i Eksta och sommarstugeområdet vid Snoderviken i Sproge tillhör några av de mäktigaste på Gotland. Området omfattar en mängd vikar och uddar samt den lilla sjön Fuldye. I norra delen utgör Hammarudd en brytningspunkt mellan den karga och steniga Ekstakusten och strandängarna vid Ugnen. Söder om Hammarudd ligger Tärnviken som utgörs av en karg vik direkt på mägelskiffer med talrika moränblock. Vid områdets södra gräns finns Langstiteviken med rikliga avlagringar av sand och finmaterial. Udden Bodbacke utgörs av grusigt material, medan resterande delar av området överlagras av sand med inslag av grus. Dessutom finns en hel del moränblock dels vid Gårdsbacke och dels några hundra meter norr och söder om Klase fiskeläge. Områdena vid Rullen är bildade genom sedimentdeposition av kustparallella strömmar. Sedimentavlagringarna norr om Rullen är

numera under uppgrundning.

Området har fungerat som naturlig fodermark under lång tid och delar av det har tidigare varit slåtteräng. Området betas när denna bevarandeplan skrivs av nötkreatur i söder och av både nöt och lamm i norr (vid Fuldye och norrut), med undantag för området mellan norra delen av Rullen och Högurskär som inte betas. Betesmarkerna är välhävdade. I den norra delen av området nära sjön Fuldye finns en av Gotlands endast två kvarvarande strandslättermarker, en av mycket få trädlösa slåtterängar på Gotland.

Vegetationen på strandängen domineras av krypven, rödsvingel och salttåg. Här växer även rikligt med gulkämpar, saltnarv, strandkrypa, havssälting och kustarun. I området finns även glasört, sodaört, strandkämpar, strandnål, näbbtrampört och dvärgarun. Längs med ett smalt bälte på bara ett par meter närmast stranden finns på flera håll rikligt med saltgräs, grått saltgräs och revigt saltgräs. På den ohävdade delen har täta vassar av bladvass, blåsäv, havssäv och rörsvingel tagit över vegetationen. På ett par håll i området finns sumpkärr längs med bäckkanter. Vegetationen är här örtrik.

Häckfågelfaunan i området är synnerligen rik. Här häckar bland annat småtärna, silvertärna, fiskmå, knölsvan, grågås, årta, snatterand, skedand, kricka, rödbena, tofsvipa, strandkata, roskarl, större strandpipare, brushane och skärfläcka. En koloni med närmare 200 skrattmåspår häckar i Fuldye. Här häckar även ett 10-tal par av svarthakedopping. I vassarna häckar ibland brun kärrhök.

Vad kan påverka negativt

---Igenväxning---

Det mest påtagliga hotet mot de biologiska värdena knutna till betesmarker är igenväxning, en naturlig följd av den succession som sker i dessa habitat när störningsfaktorer i form av bete, tramp, brand och vind inte längre förmår att hålla igenväxningen tillbaka. Igenväxningen utgör ett hot mot både flora och fauna. De öppna gräsmarkernas växter är så gott som helt beroende av ljusinstrålning och störningar i form av bland annat bete och tramp, och fåglarna som födosöker på strandängarna är beroende av öppen mark med kortväxt vegetation. Ökad igenväxning leder till ökad förnaansamling från döda växter vilket på sikt medför en näringsanrikning och tjockare jordtäck, vilket i sin tur påskyndar igenväxningen. I strandnära områden är bete nödvändigt för att hindra igenväxning med vass. Idag breder vassen ut sig i främst i de centrala delarna av området (norra delen av Rullen och Högurskär som inte betas), och i och omkring sjön Fuldye (betas av lamm). Mycket intensivt bete kan dock missgynna flera kärnväxter och mossor och påverka den karakteristiska strandängsfloran negativt.

---Avmaskning och tillskottsutfodring---

Användning av avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) utgör ett hot mot den dynglevande insektsfaunan och kan påverka hydrokemin i våtmarkerna och deras ingående arter. Tillskottsutfodring av betesdjuren ger en indirekt näringstillförsel till marken och våtmarkerna och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

---Utebliven och felaktig skötsel---

Den hävdade delen av Ugnen, Eksta-Ajvide strandänge, har vid skrivandet av denna bevarandeplan gynnsam bevarandestatus. Detta kan dock ändras fort om hävden upphör eller utförs felaktigt. Det största hotet mot ängar i dag är generellt utebliven eller felaktig skötsel. Minskad eller utebliven slåtter leder till igenväxning, medan bete i andra former än efter slåtter (efterbete) kan utarma och missgynna den hävdgynnade floran och faunan. Årlig slåtter vid fel tidpunkt, tex för tidigt på säsongen innan växterna hunnit sätta frö, leder till utarmning av den hävdgynnade floran och faunan. Utebliven höbärgning leder till förnaansamling med utarmning

av den hävdgynnade floran och faunan. Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer leder till skarpa gränser mellan olika markslag vilket kan vara negativt. För efterbetet i slättermarken gäller precis som för betesmarkerna i övrigt att tillskottsutfodring liksom felaktigt utförd avmaskning utgör ett hot (se ovan).

---Ingrepp och störning---

Kraftiga ingrepp och störning är ett hot mot områdets naturtyper och arter. Framförandet av fordon i terrängen kan skada markernas vegetation. Andra hot är exploatering i form av bebyggelse, bryggor, muddringar, sjösänkning och dikningar, skador från båttrafik, fiske med redskap som skadar bottenarna och icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur. Friluftsliv kan utgöra ett hot mot områdets fågelliv under häcknings- och rastningstider. Grunda havsområden är viktiga som uppväxtområden för många fiskarter samt för ryggradslösa djur, och för fåglar som födosöker där. Verksamheter som försämrar kvaliteten på de grunda havsområdena och förutsättningarna för de arter som är knutna till dem utgör därmed ett hot även mot strandmiljöerna på land.

Gödning, kalkning eller insådd av för naturtypen främmande arter har en negativ inverkan på områdets biologiska värden. Alla former av produktionsinriktat skogsbruk till exempel avverkning, gallring, markberedning, dikning eller plantering utgör ett hot mot området.

Ökad pålagring med ruttnande tång och alger (släke) kan vara negativt och ge övergödningseffekter på stränder och strandnära områden. I äldre tider förekom ofta tångtäkt som höll strandområdena fria från större tångvallar/driftvallar. Tångtäkt och strandstädning utgör dock ett direkt hot mot arter knutna till förmultnande organiskt material som spolats upp på stranden, och småkrypsfaunan minskar drastiskt på stränder som städas från tång. Tångtäkt kan främst motiveras på stränder med massförekomster av uppspolade fintrådiga alger (som uppkommer som följd av övergödning) eller på stränder med större driftvallar. Hänsyn bör i så fall tas till att stränderna (både flora och fauna) är känsliga för slitage, och tillräckliga mängder tång bör lämnas för att småkrypsfaunan inte ska missgynnas. Flera arter är nattaktiva och ligger på dagen nedgrävda i sanden, dessa arter hotas av framförandet av fordon på stranden.

---Utsläpp av olja, kemikalier och näringsämnen---

Utsläpp av olja och kemikalier eller läckage från båttrafik i Östersjön kan orsaka stora skador på både växt och djurliv i havet och på land. Många fågelarter påverkas av oljeutsläpp både direkt och indirekt genom påverkan på bottenfaunan. Utsläppets storlek, tid på året och väderförhållanden har betydelse för hur stora konsekvenserna blir och hur effektivt saneringsarbetet kan genomföras.

Strandnära skogsavverkningar och läckage av näringsämnen från jordbruksmark leder till ökad tillförsel av näringsämnen till vattnet genom avrinningen från land. De grunda kustområdena är känsliga mot övergödning, vilket resulterar i minskat siktdjup, snabbare igenväxning och förändrad artsammansättning. Övergödning orsakar även syrebrist på bottenarna. På land har övergödning en negativ effekt på naturtypernas karakteristiska flora och fauna och påskyndar igenväxning. Övergödning är idag ett hot i de grunda havsområdena utanför Uggen, och utgör därmed även ett hot mot området. Effekter av övergödning syns bland annat i stora mängder uppspolade fintrådiga alger på stränderna och stor utbredning av vassvegetation i våta partier som idag inte betas av nötkreatur (i de områden som betas av nöt håller betet tillbaka vassen).

---Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar---

Under den senaste 50 åren har andelen luftburna näringsämnen ökat dramatiskt vilket i sin tur inneburit en anrikning av kväve i tidigare näringsfattiga marker. Gödningseffekter innebär att igenväxningen kan accelerera och artsammansättningen i fältskiktet kan förändras till följd av luftburet kvävenedfall. Surt nedfall och andra luftburna föroreningar kan påverka både flora och

fauna i området.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktade ändamål som skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap. 28 a § miljöbalken).

- Området ligger inom Riksintresse för Naturvård.
- Området ligger inom Riksintresse för Friluftsliv.
- Området är skyddat som naturreservat.
- Området är delvis skyddat som fågelskyddsområde, med tillträdesförbud under delar av året.

---Bete---

Området utgörs till stor del av betade gräsmarker och hävdpräglad skogsmark som varit betesmark under lång tid. För att bevara de naturvärden som är knutna till området är det av stor vikt att den traditionella hävden upprätthålls. Förutsättningarna för gynnsam bevarandestatus är flera. Området skall årligen betas med i första hand nötkreatur. Vid varje betessäsongs slut ska grässvålen vara väl avbetad. På torr mark skall ingen skadlig ansamling av förna och obetat gräs äga rum, på fuktig och våt mark är betet mindre smakligt och i sådana områden blir därför avbetningen mindre intensiv. Betespåsläpp bör ske efter det att de flesta strandängsfåglarna kläckt sina ungar i början av juni, därefter är det viktigt att betessäsongen kommer igång medan lågvatten råder och vassvegetationen är smaklig för betesdjuren. Förlängd betesperiod på hösten är fördelaktigt. Möjligheter till översvämning måste finnas. Ingen stängsling mot vattenlinjen bör förekomma, om stängsling är nödvändig måste denna ske en bra bit ut i vattnet så att betesdjuren kan hålla tillbaka vassvegetationen. Även vid sjön Fuldye, en del av området som idag betas med lamm, finns ett behov av att hålla tillbaka vassen.

Stödutfodring av djur får ej ske. Avmaskning i förebyggande syfte, så kallad strategisk avmaskning, ska undvikas. Överväg i stället kombinationsbete med flera djurslag och rotationsbete. Avmaskningen ska skötas utanför naturbetesmarken. Medel som innehåller avermektiner får ej användas.

Ingen tillförsel av handelsgödsel får ske.

---Underhållsröjning---

Manuell underhållsröjning föreslås vid uppslag av träd och buskar som ratas av betesdjuren. Naturvårdsröjningar bör göras genom försiktiga naturvårdande glänt- och plockhuggningar för behålla karaktären av en öppen, luckig och flerskiktad skog i den trädklädda betesmarken. Gamla träd och död ved bör sparas för att öka andelen död ved i olika nedbrytningsstadier.

---Bränning av betesmark---

Bränning i syfte att vitalisera betet och göra betet mer smakligt och näringsrikt för djuren har varit en skötselmetod som använts under mycket lång tid i gotländska betesmarker. Bruket att bränna mark har dock visat sig ha negativ inverkan på fågellivet på strandängar, och ska därför ske restriktivt. Bränning får ej ske oftare än vart sjunde år. Bränning får under ett och samma år omfatta högst 50 hektar mark. Bränning bör inte ske under perioden 1 mars - 31 oktober, men kan övervägas tidigare under sensommaren-hösten (efter 31 juli) om förhållandena kräver det och om åtgärden kan göras med tillräcklig hänsyn till områdets flora och fauna, framför allt rastande flyttfåglar. När bränning utförs ska marken vara så blöt att endast fjolårsgräset brinner av, grässvålen ska inte fatta eld.

---Slätter---

I Ugnen finns en slätteräng i norra delen av området. För att bevara de värden som finns i de gamla ängsmiljöerna är det av stor vikt att alla de strukturer som kännetecknar dessa marker bevaras och sköts på traditionellt sätt, som beskrivs nedan.

Slätter sker efter 15 juli. Tidpunkten för slättern infaller när växtmassan är som störst, i regel under andra halvan av juli. Idag har man sällan möjlighet att anpassa slättertidspunkten så noggrant utan bestämmer ett datum i förväg. Det är då mycket viktigt att det inte blir för tidigt och ängset skall helst inte slås före den 15 juli. De flesta av ängsets blommor och gräs är anpassade till den sena slättertidspunkten och går därför i blom och sätter frö innan dess, om ängset slås för tidigt skulle frösättningen för många arter förhindras. Slättern kan senareläggas ytterligare för att tillåta larver av hänsynskrävande insekter att utvecklas i vegetationen innan den slås. Vid skötsel av ängar används idag i stor utsträckning modern teknik och traditionell lieslagning är ovanlig. Det viktigaste oavsett teknik är att snittytan på växtligheten blir skarp och att slåttret som faller är helt så att det kan vändas vid torkning och lätt fraktas bort. Redskap där eggen inte är vass och sliter sönder växterna, eller som lämnar en mosad växtmassa, är inte acceptabla. För små lågvuxna örter och gräs är det betydligt svårare att återhämta sig och bilda nya skott om de slits av, och en mosad växtmassa sjunker lätt ner i grässvålen och blir svår att forsla bort. Generellt bör alla slätterredskaps underhållas noga för att garantera att skäredden hålls skarp.

Efter slätter användes traditionellt räfsa för att samla ihop den slagna vegetationen, och när detta är möjligt bör sådan praktik tillämpas. Det slagna höet lades att torka i ängen, och många arter är beroende av att höet torkas på plats på detta vis eftersom deras frön ramlar ur under torkningen och kan gro nästkommande år. Höet får inte lämnas kvar en längre tid då detta kväver underliggande växtlighet. Vid torrt väder ska höet avlägsnas inom en vecka, vid blötare väder inom två veckor, inte mer.

Efter genomförd slätter och skörd får ängset återhämta sig ett par veckor. Ganska snart kommer en ny spirande brodd av gräs och örter i ängset som utnyttjas genom att man håller djur på bete i ängset under en kort period på hösten. Det så kallade efterbetet har en vitaliserande effekt på ängset. De frön som fallit ur höet vid skörden trampas ner av de betande djuren på lämpligt djup, och gör det möjligt för många frön att gro. Djuren får inte tillskottsutfodras i ängset. När höstregnen gjort marken mjuk bör djuren tas in så att inga markskador uppstår. Den spillning djuren lämnat i ängset som inte bryts ner hindrar på våren det spirande gräset från att växa upp. Gödselhögarna spreds traditionellt ut i ängen under våren. Till det användes en lång krökt käpp, dyngkoxen, som man slog till gödselhögarna med, så att de spreds ut. Detta förekommer dock endast i liten omfattning idag. Momentet uppmuntras men är inget krav för en ändamålsenlig skötsel. Avmaskning i förebyggande syfte, så kallad strategisk avmaskning, ska undvikas. Medel som innehåller avermectiner får inte användas. Avmaskningen ska skötas utanför ängset. Bete bör i första hand ske med nöt.

---Fågelskydd---

Ugnen är ett fågelskyddsområde med tillträdesförbud under fåglarnas häckningstid.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

Areal: 52,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Blottade ler- och sandbottnar är den naturtyp som täcker störst areal av Natura 2000-området Ugnen. Bottnarna förekommer längs större delen av områdets kust och täcker stora ytor i de grunda vikarna. I det ohävdade området vid vikarna Sanden och Sandholmsviken breder täta vassar ut sig över stora ytor i gränsen mellan de blottade bottnarna och omgivande strandängar. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Blottade ler- och sandbottnar förekommer i boreal och kontinental biogeografisk region, och är grunda bottnar som delvis blottas vid lågvatten. Bottnarna är ofta fria från makrovegetation (sjögräsängar ingår dock i naturtypen) men med stora mängder blågrönalger och kiselalger. Fintrådiga alger kan förekomma, men stora drivande mattor av fintrådiga alger (vilket orsakas av övergödning) utgör ett hot mot naturtypen.

Naturtypen har en rik bottenfauna, och är viktig för änder och vadarfåglar som söker föda i de grunda bottnarna.

Bevarandemål

Arealen Blottade ler- och sandbottnar (1140) ska vara minst 52,9 hektar.

Bottnarna blottas vid lågvatten och har en naturlig hydrologi med ett naturligt utbyte av vatten. vattenutbyte finns. Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Okänd. Kunskapen om tillståndet hos bottnarna är inte tillräcklig för att helt utvärdera bevarandetillståndet, men bottnarna präglas delvis av tecken på övergödning som stora mängder fintrådiga alger och stor utbredning av vass i och runt vikarna i den ohävdade delen av Ugnen.

1220 - Sten- och grusvallar

Areal: 1,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Sten- och grusvallarna i Ugnen finns i de centrala delarna av området, mellan Sandholmsviken och Sanden. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Sten och grusvallar förekommer i boreal och kontinental biogeografisk region. De inkluderar även fossila vallar, och förekommer alltid i direkt anslutning till stranden. Vallarna utvecklas genom att småsten avsätts vid gränsen för högvattenståndet, mer permanenta vallar uppstår när sten och grus kastas längre upp på land av stormvågor. Med tiden kan flera vallar staplas mot varandra och skapar vidsträckta markstrukturer.

Vilka förhållanden som råder för arters etablering i vallarna varierar beroende på stabilitet, mängden finfördelat material som ackumulerats mellan småstenarna, lokalt klimatförhållande, bredden på strandremsan mellan vallen och havet, och om och hur lokalen tidigare har nyttjats. Naturtypen är vanligen ohävdad. Vegetationens utformning varierar beroende på hur exponerad stranden är för vind och vågor, och på successionsstadium. I äldre delar kan antingen en gräs-, ljung- och risvegetation, eller en vegetation dominerad av mossor och lavar, utvecklas. Närmast stranden är florans anpassad till saltstress, starka vindar och stark sol. Floran kan också variera mellan vallarna och lägre partier mellan dem vilket resulterar i zoner av bevuxna partier och nakna gruspartier. Karaktäristisk vegetation på strandvallarna på Gotland inkluderar strandvial, tulkört, en, strandkål, saltarv, strandråg, gulmåra och tall.

Bevarandemål

Arealen av Sten- och grusvallar (1220) ska vara minst 1,6 hektar.

Vallformationerna är bestående och förutsättningar finns för naturlig och fortsatt avsättning av nytt vallmaterial. Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. Pålagring av ruttnande alger är liten. Vallarna har en tydlig zonerings av olika vegetationstyper och en för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Negativ påverkan

Bevarandeåtgärder

Bevarandetillstånd

Gynnsam

1310 - Glasörtstränder

Areal: 3,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Ugnen förekommer naturtypen på en plats de centrala delarna av området som översvämmas återkommande. Glasörtstranden ligger i den del av området som betas med nöt, och omges av strandängar och blottade ler- och sandbottnar. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Ler- och sandsediment som periodvis översvämmas av havsvatten, huvudsakligen koloniserade av glasört och andra annueller eller gräs. Saltrika fläckar, s.k. skonor eller saltbrännor, kan förekomma. Naturtypen kan finnas som inslag i Salta strandängar (1330) eller Havsstrandängar av Östersjötyp (1630). Gränsen mot havet går vid medelvattenståndet. Naturtypen är ofta välhävdad, och kontinuerlig hävd av omgivande mark (ofta strandängar) är en viktig förutsättning för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen Glasörtstränder (1310) ska vara minst 3,7 hektar.

Stranden har en naturlig hydrologi och möjlighet till översvämning finns. Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. Området liksom omgivande strandängar hävdas årligen genom bete. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 81,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 83,9 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Strandängarna i Ugnen sträcker sig längs området kust med undantag för våtmarkerna i de centrala delarna, och utgör större delen av de stora betade områdena i Ugnen. Ängarna är till största delen välhävdade, och betas med nöt i de sydligare delarna av området och med både nöt och lamm i norr. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Merparten av strandängarna är eller har varit påverkade av slätter och/eller betesdrift. Flora och fauna varierar beroende på bland annat underlag och hävdhistorik, och är oftast präglade av antingen pågående traditionell hävd eller tidigare hävd. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska finnas. Naturtypen är i allmänhet helt öppen, men enstaka träd och buskar kan förekomma. I södra Östersjön är strandkämpar en viktig indikatorart på en välhävdd miljö.

Strandhabitatet avgränsas mot havet vid medelvattenståndet. Vegetationen påverkas av naturliga faktorer som till exempel landhöjning, vatten-ståndsväxlingar och isskrap och är mer eller mindre tydligt zonerad. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare.

Strandängar vid Östersjön varierar dock en hel del beroende på var de förekommer. Landhöjning, vattenståndsväxlingar och isskrap har en mycket större inverkan i norra delen av Östersjöområdet vilket leder till en stor variation i naturtypens artinnehåll och en zonerad av vegetationen. Saltrika fläckar (saltbrännor) förekommer i naturtypen, särskilt i södra delen av Östersjön där salthalten är högre. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare. På platser med mycket gäss kan betespåverkan från dessa vara betydande och hålla naturtypen öppen. Kärlväxtfloran på strandängar vid Östersjön är ofta artrik.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte kan anses gå att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Arealen av Strandängar vid Östersjön (1630) ska vara minst 81,1 hektar.

Området hävdas årligen genom bete, företrädesvis med nöt. En tydligt hävdpräglad eller naturligt störningspräglad markvegetation förekommer. Strandängarna är öppna och saknar träd och buskar. Saltpåverkan genom mer eller mindre regelbundna översvämningar av havsvatten förekommer. Strandängen har en naturlig hydrologi. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls de så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocykliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva, och negativa indikatorarter förekommer inte heller eller i mycket liten omfattning. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar eller trivialisering.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

1640 - Sandstränder vid Östersjön

Areal: 2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Ugnen finns en långsträckt sandstrand i den centrala delen av området, som övergår i grå dyner inåt land. På stranden förekommer uppspolad tång och en del uppspolade fintrådiga alger.

Sandstränder vid Östersjön har svagt sluttande kustlinjer formade av havets vågrörelser. Bar sand är vanligt, särskilt närmast vattenlinjen. Stränderna hyser ofta rikligt med perenna växter men kan även ha sparsam vegetation, flera av arterna är sandbindare. Insektsfaunan är särpräglad och rik. Naturtypen har en naturlig förekomst av uppspolade driftvallar av organiskt material från havet som tång och sjögräs (släke). Driftvallarna utgör ett viktigt habitat för många strandlevande arter och är därmed nödvändiga att bibehålla. Naturtypen är i regel inte påverkad av slätter eller betesdrift.

Bevarandemål

Arealen Sandstränder vid Östersjön (1640) ska vara minst 2 hektar.

Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. Sandtäkt och framförande av fordon på stranden förekommer inte, måttligt markslitage från friluftsliv kan förekomma. Området kan ha en naturlig förekomst av uppspolad tång, men ingen massförekomst av uppspolade fintrådiga alger förekommer. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

2130 - Grå dyner

Areal: 13,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

De grå dynerna i Ugnen sträcker sig längs kusten mellan sandstranden och strandängarna längre inåt land. Dynerna ingår till största delen i de större strandängsområden som betas med nöt eller lamm, och är liksom dessa välhävdade med en betespräglad vegetation dominerad av gräs och örter. Rójningar av tall har gjorts på dynerna i Rullen, och när denna bevarandeplan skrivs förekommer endast enstaka träd och buskar i större delen av dynerna där. I södra delen finns dock fortfarande en talldunge kvar, där det även finns en mindre våtmark dominerad av ag. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Grå dyner är stabila, kustnära sanddyner som inte längre vandrar. De permanenta sanddynerna kan vara bevuxna med mer eller mindre sluten perenn, gräsdominerad örtvegetation och rikligt förekommande moss- och lavmattor, men kan också vara glest bevuxna med ettåriga arter. Vegetationen är ofta mosaikartad. Grå dyner är inte fuktiga eller våta

De grå dynerna utgör sanddynsuccessionens tredje stadium och uppkommer efter, och oftast innanför, de vita dynerna. Sand ackumuleras fortfarande på dynerna, men inte i lika hög grad som på vita dyner. Miljön är starkt störningspräglad och uttorkning och vinderosion förhindrar uppkomsten av ett slutet vegetationstäck. Kalkinnehållet i jorden kan variera mycket, beroende på ålder och urlakning från de övre jordlagren. Graden av urlakning i de övre sandlagren varierar mycket beroende på sandens kalkinnehåll, dynernas ålder och urlakningshastigheten.

Vegetationen i grå dyner domineras av torktåliga arter, ofta av mossor och lavar. Vegetationen kan vara så tät att sanden knappt är synlig, men för det mesta är vegetationstäcklet glest med talrika sandblottor. Magrare och något hedartad vegetation utan ris och kruståtel kan ingå i naturtypen där den tidigare hävdats genom slätter eller bete. Rödven förekommer normalt endast i mindre omfattning. Grå dyner är en öppen, solbelyst miljö som i gynnsam bevarandestatus endast har enstaka träd och buskar. I nutid är naturtypen ofta stadd i igenväxning på grund av planteringar av sandbindande vegetation och ändrad markanvändning. Tidigare hölls naturtypen ofta öppen av betande djur, brand och en dynamik i dynområdet som helhet (t ex erosion och översandning).

Tidigare hävdades ofta naturtypen genom bete. Betespräglade grå dyner skiljer sig en del från sådana där bete inte förekommer. Betade dyner påminner mycket om andra typer av torra betesmarker och har en relativt tät grässvål som domineras av gräs och örter. I dyner som inte betas finns däremot ofta ett stort inslag av mossor och lavar som inte tål tramp och bete. Den solöppna, förhållandevis stabila miljön i kombination med en mosaik av öppen sand och låg markvegetation gör att grå dyner är viktiga insektsmiljöer. På grå dyner som inte är alltför urlakade är blomrikedomen ofta förhållandevis stor (t ex backtinjan, monke, styvmorsviol, liten blåklocka, gulmåra och olika fibblor) vilket också gynnar många insekter. I naturtypen kan man också hitta ett antal mindre vanliga svamparter som är knutna till sand.

Bevarandemål

Arealen av Grå dyner (2130) ska vara minst 13,3 hektar.

De grå dynerna är permanenta (vandrar inte), men sandområdet som helhet har en naturlig dynamik med naturlig abrasion, vinderosion och transporter av sand. Naturtypen innehåller till viss del fritt rörlig sand som kan transporteras med vinden. Miljön är en solöppen mosaik

av öppen sand och markvegetation med endast enstaka träd och buskar. Måttligt slitage och omrörning förekommer som upprätthåller dynamik och skapar blottor av öppen sand. Ingen omfattande sandflykt förekommer. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva (t ex vresros), och negativa indikatorarter förekommer inte heller eller i mycket liten omfattning. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade eller störningsberoende arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar eller trivialisering.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

3150 - Naturligt näringsrika sjöar

Areal: 6,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Ugnen representeras naturtypen av den lilla sjön Fuldye, belägen centralt i området. Sjön är belägen i den del av området som idag betas med lamm. I Fuldye föreligger ett hot i form av övergödning - sjön har idag hög produktion av växtplankton och påväxtalger, och täta vassbestånd omger sjön helt.

Naturtypen utgörs av naturligt näringsrika sjöar och småvatten med hög biologisk produktion och artrika samt generellt näringskrävande växt och djursamhällen. Vattnet är näringsrikt och välbuffrat, klart eller relativt grumligt. Sjöhabitatet omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen. Naturtypen förekommer under högsta kustlinjen (Littorina HK) samt på kalk- eller näringsrika jordar och berggrund samt i områden med källpåverkan. Sedimenten är ofta lerrika. Representativa sjöar har pH >7 och en totalfosforhalt > 25 µg P/l (högst 125 µg/l och avvikelser från jämförvärdet högst klass 2 (tydlig avvikelse)).

Naturtypen kan indelas i flera olika botaniska sjötyper, men artsammansättningen är mångsidig och består av näringskrävande (eutrofa) arter. Långskotts- eller slingeväxter förekommer rikligt och strandzonens vegetation är varierad med relativt stort inslag av örter.

Vissa sjöar uppfyller definitionen men håller på att växa igen på grund av eutrofiering eller upphörd hävd. För att karakteriseras som naturtyp bör strandzonens vegetation vara varierad (inte monokultur) och täckningsgraden för homogena bladvassbestånd inte överstiga 60% av objektets vattenyta.

Sjöar som sedan länge varit sänkta eller dämnda och upprätthåller vattenståndsfluktuationer med naturlig säsongsvariation samt reglerade sjöar där förutsättningarna för naturtypens karaktäristiska arter upprätthålls, ingår i naturtypen. Däremot bör sjöar med korttidsreglering (flera gånger per vecka) eller en regleringsamplitud med kraftig negativ påverkan på förutsättningarna för den karaktäristiska vegetationen inte ingå i typen.

Till karaktärsarterna för naturtypen hör dyblad, ålnate och andra naten, andmat, stor andmat, vattenaloe, vattenblåddra, gul näckros, kransslinga och hornsärv.

Bevarandemål

Arealen av Naturligt näringsrika sjöar (3150) ska vara minst 6,1 hektar.

Sjön har en naturlig och opåverkad hydrologi med naturliga vattenfluktuationer.

Vattenkvaliteten är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. Vandringsvägar till anslutande vattensystem är fria utan antropogena vandringshinder.

Vegetationen är varierad och zonerad, både i vattnet och på sjöstränderna. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsam. Sjön uppfyller inte bevarandemålen på grund av övergödning och otillräcklig hävd som inte förmår att tillräckligt hålla tillbaka vassbestånden.

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 1,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Kalkgräsmarkerna i Ugnen är små och förekommer fläckvis insprängda i strandängarna. Gräsmarkerna är välhävdade och ingår i de stora betade strandängsområdena som betas med nöt eller med både nöt och lamm. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Naturtypen kalkgräsmark innefattar torra till friska, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett rikligt inslag av örter, särskilt kalkkrävande sådana. Jordlagret är tunt och näringsfattigt och har skapats från kalkstensberggrund. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-20 % och naturtypen är mestadels helt öppen. Hävdgynnade arter ska finnas och frekvensen av igenväxningsarter som hundäxing och hundkex skall vara högst 1%. Viktiga orkidélokaler är en prioriterad undergrupp av naturtypen och hyser antingen en riklig förekomst av orkidéer, en värdefull population av minst en nationellt mindre vanlig orkidéart, eller en förekomst (oavsett storleken) av minst en orkidéart som är nationellt eller regionalt sällsynt eller mycket sällsynt.

Bevarandemål

Arealen av Kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 1,5 hektar.

Vegetationen skall vara tydligt hävdpräglad och ha en för naturtypen naturlig artsammansättning, inklusive kalkkrävande arter. Gräsmiljön skall vara öppen och generellt inte ha mer än 20 % täckningsgrad av träd och buskar. Ett visst inslag av buskar och träd förekommer och gynnar bl.a. insektsfaunan i området. Kalkgräsmarkerna hävdas årligen genom bete med främst nöt, och en tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Typiska arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar. Arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

6410 - Fuktängar

Areal: 0,97 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Ugnen förekommer fuktäng endast mycket sparsamt, på ett par platser i kanten av sjön Fuldyen. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Naturtypen utgörs av våta gräsmarker på jordar med stort inslag av kalk, lera eller torv. Krontäckning av träd och buskar är låg, 0-30%, och inte av igenväxningskaraktär. I typen ingår både ohävdade och hävdade marker nedanför trädgränsen. Två undertyper finns: a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bland annat "kalkfuktängen". b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blåttåtel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet. För upprätthållande av gynnsam bevarandestatus bör objektets hävdhistoria vara vägledande för den fortsatta skötseln. Fuktängar med lång hävdkontinuitet och hävdgynnade naturvärden är beroende av fortsatt skötsel i form av slåtter eller bete samt röjning av igenväxningsvegetation för att naturtypen skall kunna bibehålla gynnsam bevarandestatus. För vissa varianter av naturtypen krävs återkommande översvämningar.

Bevarandemål

Arealen av Fuktäng (6410) ska vara minst 0,97 hektar.

Fuktängen hävdas årligen genom bete och en tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer. Fuktängen har tillräcklig markfuktighet och en naturlig hydrologi, vilket kan innebära återkommande översvämningar. Miljön är öppen och har i normalfallet mindre än 30 % täckningsgrad av träd och buskar. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan, samt en för naturtypen naturlig artsammansättning.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva, och negativa indikatorarter förekommer inte heller eller i mycket liten omfattning. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar eller trivialisering.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

9010 - Taiga

Areal: 0,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Ugnen förekommer naturtypen taiga bara i en liten fläck i kanten av områdets centrala del. Den taiga som ingår i Natura 2000-området är en del av ett större skogsområde beläget öster om Ugnen, där en liten flik sträcker sig in i området. Kvaliteten på den lilla del av skogen som ligger i Ugnen kommer därmed att till stor del påverkas av den skötsel av skogen som bedrivs utanför områdets gräns. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Naturtypen förekommer i boreal till boreonemoral zon på torr till blöt och näringsfattig till näringsrik mark. Men trots variationen omfattar taigan till övervägande del skogar belägna på surare och näringsfattig mark på moräner eller glaciälviala sediment. Taiga utgör majoriteten av barrskogen i den boreala regionen och är vitt spridd över den.

Taigan betecknas normalt som urskogsartad skog, naturskog eller skog med naturskogs-kvaliteter. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som har kvar en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning och bete, men de har aldrig omfattats av kalavverkningar. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. I en taigaskog är trädskiktets krontäckningsgrad normalt 30-100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg, men även små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma tex ek, bok och på fuktigare mark al. Naturtypen innefattar dessutom brandfält och stormfällningar, och dessa har ofta en lägre krontäckning. En taigaskogs hydrologi är inte under stark generell påverkan från markavvattning.

Taigan kan betraktas som en serie skogstyper med sinsemellan olika sammansättning och naturvärden beroende på abiotiska faktorer såsom markfuktighet och lokalklimat. En betydande del av taigan har i ett naturtillstånd påverkats av storskaliga dynamiska krafter, främst i form av brand men även översvämningar, väderfenomen och påverkan genom insekts- och svampangrepp. Ibland kan en skogstyp övergå i en annan typ genom störning eller succession, t ex då lövbrännor etableras efter brand i barrskog för att sedan övergår i bland- eller barrskog, eller då gran får ökad utbredning i tallmiljöer som inte brunnit på länge. Inom naturtypen västlig taiga kan nämnas flertalet undergrupper av skog, nämligen: granskog, tallskog, blandskog, triviallövskog samt kalmark och glest beskogad mark med mycket död ved efter störning (ex. brandfält) och mark i naturliga successionsstadier efter störning, (t. ex. barr-, löv- eller blandbrännor).

Gotland hyser den största sammanhängande arealen av kalkbarrskog dominerad av tall. Kalkbarrskogen är rik på örter, gräs och halvgräs, örnbräken och begynnande inslag av ris är mycket vanliga där betet upphört sedan länge. Dessa skogar är ibland öppna men ofta stadda i igenväxning; enbuskar tätar och trädförnyringen har ökat efter betets frånvaro. På ön finns även taigatypskogarna hållmarkbarrskog och alvarskog.

Taigan hyser en rad hotade arter bland fåglar, mossor, lavar, svampar och evertebrater. Många av dessa arter är beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, flertalet trädarter, död ved, brandfält och förekomsten av olika skogliga successionsstadier. Torra och varma kalktallskogar har på Gotland visat sig hysa en mycket intressant fjärils- och skalbaggsfauna med många rödlistade arter. Bland rödlistade kärlväxter som ofta växer torrt på tunna jordar kan nämnas röd skogslilja, alpnäcklar, tovsippa, nipsippa och alvarstånds. Bland förnasvampar är olika jordstjärnor mycket karaktäristiska, t.ex sträv jordstjärna samt andra speciella röksvampar som vit stjälskröksvamp. Bland mykorrhizasvampar som kan växa i torr tallskog

bör nämnas tex svartgrön spindelskivling, tallvaxskivling, vinrisk och lilaköttig taggsvamp.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 0,2 hektar.

Ett påtagligt inslag av gamla granar och tallar, grova träd samt död ved i form av torrträd, torrakor och lågor ska förekomma. Stående och liggande död ved av olika träslag och i olika nedbrytningsstadier ska förekomma rikligt. Skogen ska vara flerskiktad. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning. Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik och naturliga störningsprocesser, så som självföryngring och att trädindivider dör av naturliga orsaker, stormfällning, insektsangrepp, översvämningar och brand.

Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Om betesdjur förekommer, eller vid ett eventuellt återinförande av betesdjur, hålls de så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocykliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

En naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 1,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

De trädklädda betesmarkerna i Ugnen består av en smal remsa bevuxen med tall längs sjön Fuldyes västra kant. När denna bevarandeplan skrivs ingår den trädklädda betesmarken i den del av området som sambetas med nöt och lamm. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Naturtypen trädklädd betesmark förekommer på fastmark som är torr till blöt och näringsfattig till näringsrik och inkluderar både hagmarker och skogsbeten. Träd- och buskskiktets krontäckningsgrad är 30-75% och utgörs av inhemska trädslag. Det är även andelen krontäckning som särskiller naturtypen från annan betesmark. Naturtypen ska ha en lång hävdkontinuitet så väl som trädkontinuitet och inslag av gamla träd ska finnas. Utmärkande är en stor variation i åldern på träden och de frekventa gläntorna. Trädklädd betesmark förekommer i alpin, boreal och kontinental biogeografisk region och av den totala andelen inkluderad i Natura 2000 återfinns 70 % i Sverige.

Hagmarkerna respektive skogsbetena kan delvis betraktas som två olika undertyper av trädklädd betesmark, men gränsen mellan dem är ibland otydlig och historiskt har de haft stora likheter. Hagmarkerna är relativt öppna, trädklädda marker som har ett artrikt busk- och trädskikt, och det är inte ovanligt att de delvis har en historik med ängsbruk. Trädskiktet domineras normalt av lövträd. Skogsbetena är skogar som är tydligt påverkade av bete och där en beteskontinuitet finns. Skogsbeten förekommer i större delen av landet, är starkt varierade beroende på den skogstyp som dominerar i området och kan förekomma i både barr- och lövskog. De kan också utgöra dungar av skog i en för övrigt öppen hagmark.

Artsammansättningen i trädklädd betesmark varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. Hagmarkerna på Gotland är antingen dominerade av lövträd, ofta ask, ek och alm, eller av en blandad sammansättning av gran, tall, en och lövträd. I den betade skogen på Gotland dominerar barrträd, då främst tall. Enbuskar och hassel utgör de mest frekventa arterna i buskskiktet på ön medan fältskiktet till stor del består av arter som är knutna till högre ljus- och värmetillgång än vad som är tillgängligt i tät skog. Trädklädd betesmark är en av de mest artrika naturtyperna inom den boreala biogeografiska regionen, det finns många hotade arter av evertebrater, kärlväxter, lavar och svampar i naturtypen och många är kopplad till gamla träd och död ved.

Bevarandemål

Arealen av Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 1,5 hektar.

Området har en tydlig betesprägel. Småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädföryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning påverkar dynamik och struktur. Trädskiktet är olikåldrat och flerskiktat. Tall utgör det dominerande trädslaget. Krontäckning varierar mellan tätare och glesare beskogad mark med gläntor och solinsläpp till markskikt och trädstammar. Gamla och/eller grova träd, torrträd, hålträd, blommande buskar av t.ex. slån och hagtorn, samt död ved i olika nedbrytningsstadier förekommer och fyller en viktig funktion och är en förutsättning för områdets biologiska mångfald i form av epifytiska lavar, svampar och insekter. En tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer med en för naturtypen naturlig artsammansättning med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter. Löpande skötsel i form av röjning av lövsly och tynne förekommer om betesdjuren inte förmår att hålla igenväxningen tillbaka. Området har en

naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocykliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

A037 - Mindre sångsvan, *Cygnus columbianus bewickii*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den mindre sångsvanen häckar cirkumpolärt i sumpmarker på arktisk tundra, och livnär sig av vattenväxter och gräs. Den förekommer i två distinkta underarter varav nominatformen *C. columbianus columbianus* har en nearktisk utbredning och *C.c. bewickii* en palearktisk (den som syns hos oss).

Mindre sångsvan häckar inte i Sverige. De mindre sångsvanar som syns i Sverige häckar i norra Ryssland och övervintrar i Nordsjöområdet, och ses i Sverige under vår- och höststräck.

Bevarandemål

Mindre sångsvan (A037) ska förekomma i området. Ingen avsiktlig störning av fåglarna förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen. I häckplatsens omgivning finns ofta starrbevuxna mader eller strandkärr. Födan består i växter och växtdelar (under häckningstiden hämtas födan främst från limniska miljöer). Sångsvanen har under senare årtionden även börjat födosöka på jordbruksmark (likt gäss). Under häckningen rör sig paret normalt inom ett mycket begränsat område runt boplatsen. Sångsvanen blir könsmogen först vid 4 års ålder och fram till dess för de unga svanarna en ambulerande tillvaro i stora landskapsavsnitt.

Arten övervintrar i södra Sverige, Danmark och Nordsjöländerna, och kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring.

Från att ha varit en mycket sällsynt häckfågel på avsides lokaler i Norrland under början av 1900-talet, har sångsvanen ökat kraftigt (närmast explosionsartat) under senare delen av 1900-talet och är nu inte längre den skygga ödemarksfågel den tidigare varit. Numera häckar sångsvanen i hela Sverige och det svenska beståndet uppskattades 2008 till 4 300 - 6 500 par.

Den svenska populationen av arten växer och det föreligger inget hot mot arten i Sverige. Sångsvanen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsen.

Bevarandemål

Sångsvan (A037) ska förekomma i området. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den vitkindade gåsen häckar på små, flacka öar där den är skyddad från marklevande rovdjur. Arten fordrar stora, öppna gräsbevuxna ytor för sitt födosök, främst strandängar med kortvuxen eller kortbetad gräsvegetation. Den kräver rast- och övervintringslokaler med gott om lämplig föda (främst gräs) samt möjlighet att övernatta ute på vatten. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen någon kvadratkilometer. Arten flyttar mellan häckningsområdena i Sverige (längs kusterna upp till mellersta Norrland) och övervintringsplatserna i Holland.

I Sverige har man uppskattat antalet reproduktiva individer av vitkindad gås till omkring 8 200 stycken med huvudförekomst på Gotland. Den sammanlagda häckningspopulationen på Öland och Gotland uppgick som mest till över 5 000 par i början av 2 000-talet. Sedan dess har dock en påtaglig minskning skett och populationen uppgår numera till ca 1 200 par. Arten är inte rödlistad utan anses livskraftig.

Vitkindad gås är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parrings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

Bevarandemål

Vitkindad gås (A045) ska förekomma i området. Arealen av lämplig livsmiljö, strandängar (1630) ska vara minst 22,3 hektar. För vidare beskrivning av artens livsmiljö och hot mot denna, se bevarandemål för naturtypen Strandängar vid Östersjön samt avsnitten "Hotbild" och "Bevarandeåtgärder".

Strandängarna sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Skärfläckan häckar i sällsynt längs södra Sveriges kuster i grunda vikar och bukter längs flacka kustpartier. Arten kräver stora områden, och de bästa lokalerna omgärdas av öppna, välhävdade strandängar. Boet läggs mycket nära vattenlinjen, till exempel på låglänta strandängar, i tångvallar, på låga holmar eller sandrevlar. Vanan att placera boet precis i vattenlinjen gör att häckningarna ofta misslyckas på grund av stormar och högvattenperioder under våren och försommaren. Det finns tecken från Öland på att skärfläckan föredrar att häcka vid vattensamlingar omedelbart innanför den egentliga strandlinjen, något som skulle kunna vara ett försök att minska effekterna av höga vattennivåer under botiden.

Skärfläckan hävdar revir och rör sig under häckningen inom ett område i storleksordningen 25-50 ha. Arten flyttar söderut under vintern och övervintrar i sydvästra Europa och nordvästra Afrika.

Skärfläckan häckade sällsynt i södra Sverige under 1700- och 1800-talen men försvann som häckfågel i slutet av 1800-talet (sista häckningen på Gotland 1849). Arten återkoloniserade därefter landet från och med 1920-talet och återkom till Gotland 1947. Vid slutet av 1990-talet uppgick det svenska beståndet till knappt 1 400 par, med drygt 500 par på Gotland. I en riktad inventering gjord 1996-2006 registrerade man inventeringsåren 1996, 2001 och 2006 427, 514 respektive 193 häckande par. På Näsudden har skärfläckan minskat som häckfågel, från 26 häckande par 1996 till 4 par 2006 och bara ett par 2014. Det är dock inte helt rättvisande att jämföra siffran från 2014 med de från inventeringen 1996-2006, då inventeringens lokaler är mindre än Natura 2000-området (som alltså omfattar flera lokaler) och enskilda lokaler inom området har inte inventerats samma år efter 2006 (vissa lokaler har inte inventerats alls sedan dess). Skärfläckan är rödlistad i kategorin missgynnad (NT). Skärfläckan är inte rödlistad.

Bevarandemål

Häckande par av skärfläcka (A132) ska återkommande finnas i området. Inga försämringar för arten som leder till minskning av antalet häckande par skall ske i området.

De strandnära områdena både på land och i vatten i Ugnen håller en kvalitet som tillgodoser artens behov. Strandängarna och andra strandnära områden sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet enligt områdets bevarandemål (hävden upprätthålls). Strandnära vattensamlingar bibehålls. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsam, då arten verkar minska i området och de häckande paren är få.

A193 - Fisktärna, Sterna hirundo

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fisktärnan förekommer både vid inlandsvatten och vid havet där den lever av småfisk, blötdjur och insekter. Den häckar solitärt eller i mindre kolonier, och samhäckar ofta med silvertärna och skrattmå. Som hos övriga tärnarter är kolonierna instabila och lämpliga häckningsplatser kan till synes helt utan anledning överges från ett år till ett annat. En viss lokal och regional omfördelning får därmed anses vara en naturlig del i fisktärnans beståndsdynamik. Fisktärnan är en långflyttare där de nordiska fåglarna huvudsakligen övervintrar längs kuststräckan mellan Västafrika och Godahoppsudden. Under häckningen födosöker fisktärnorna inom ett område i storleksordningen 1-5 kvadratkilometer.

I Sverige häckar fisktärnan i samtliga svenska landskap och det svenska beståndet beräknades till 20 000-25 000 par omkring år 2005. Beståndsutvecklingen har varit svårtolkad och uppgifterna från olika håll har delvis varit motsägande. Resultat från Svenska häckfågeltaxeringen tyder på att beståndet är mindre idag än under senare delen av 1970-talet och början av 1980-talet, men mellanårsvariationerna i materialet är stora. Populationen anses i nuläget, efter några decenniers långsam ökning, hålla sig till en stabil trend. I Sverige är fisktärnan inte rödlistad, men på global nivå har arten sett en statistiskt signifikant minskning. I Ugnen fanns vid riktade inventeringar som gjorts i området inga häckande par av fisktärna i Ugnen från inventeringen 2001 och framåt (vid inventeringen före dess, 1996, fanns ett par).

Vid fåglarnas häckning kan båttrafik och friluftsliv medföra stora störningar. Igenväxning kan leda till att häckningsplatser försvinner. Rovdjur, i synnerhet mink och räva, kan lokalt utgöra ett hot mot häckningskolonier. Spridning och ackumulering av miljögifter påverkar häckningsutfallet negativt.

Fisktärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parrings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Bevarandemål

Häckande par av fisktärna (A193) ska återkommande finnas i området. Inga försämringar för arten som leder till minskning av antalet häckande par (utöver artens naturliga byten av koloniområde) skall ske i området.

Då fisktärnan födosöker över stora områden bör havsområdena både i och utanför Ugnen hålla en kvalitet som tillgodoser artens behov. Strandängarna och andra strandnära områden sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet enligt områdets bevarandemål. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsam.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Silvertärnan förekommer både vid inlandsvatten och vid havet där den främst lever av småfisk men även ryggradslösa djur som t.ex. blötdjur och marina kräftdjur. Den häckar solitärt eller i mindre kolonier, och samhäcker ofta med fisktärna. Silvertärnan är den fågel som flyttar längst sträcka mellan sommar- och vinterkvarter, där de nordiska fåglarna huvudsakligen övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet i Antarktis. Under häckningen födosöker silvertärnorna över stora områden, ofta i storleksordningen 25 kvadratkilometer.

I Sverige häckar silvertärna i samtliga svenska landskap och det svenska beståndet beräknades till 20 000-25 000 par omkring år 2005. Sedan mitten av 1970-talet har silvertärnan ökat i antal i Östersjöområdet, men lokalt har arten försvunnit till följd av den amerikanska minkens expansion. Populationen silvertärnor på Gotland uppskattades år 2005 till 2 500 par. Silvertärna är inte rödlistad i Sverige, men globalt har arten minskat.

Vid fåglarnas häckning kan båttrafik och friluftsliv medföra stora störningar. Igenväxning kan leda till att häckningsplatser försvinner. Rovdjur, i synnerhet mink och räv, kan lokalt utgöra ett hot mot häckningskolonier. Spridning och ackumulering av miljögifter påverkar häckningsutfallet negativt.

Silvertärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Under häckningen födosöker silvertärnorna inom ett område i storleksordningen 25 km².

Arten övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet.

Bevarandemål

Häckande par av silvertärna (A194) ska återkommande finnas i området. Inga försämringar för arten som leder till minskning av antalet häckande par (utöver artens naturliga byten av koloniområde) skall ske i området.

Då silvertärnan födosöker över stora områden bör havsområdena både i och utanför Ugnen hålla en kvalitet som tillgodoser artens behov. Strandängarna och andra strandnära områden sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet enligt områdets bevarandemål. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sterna albifrons*)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Småtärnan förekommer på långgrunda stränder längs kusten där den lever av småfisk och kräftdjur. Arten är strikt bunden till långgrunda strandområden och jagar i regel patrullerande utanför strandlinjen. Småtärnan häckar på kala sandstränder, på låga sand- eller grusrevlar och på industri- och utfyllnadsmark vid kusten, och tillgång på lämpliga häckningsplatser är av allt att döma en begränsande faktor. Under häckningen kan födosökningen utsträckas åtskilliga km bort från boplatser. Arten är en långflyttare som övervintrar längs Afrikas västkust.

I Sverige häckar småtärnan sällsynt i Skåne, Öland, Gotland, på Västkusten och längst norrut i Bottenviken. Beståndet av häckande par är ca 500, antalet individer har ökat de senaste 30 åren men beståndet varierar en del mellan olika år och vissa omfördelningar mellan kolonierna sker. Arten är rödlistad och klassad som sårbar (VU).

Vid fåglarnas häckning utgör störningar från badturism, friluftsliv och sportfiske ett stort hot, främst genom att fåglarna tvingas bort från de bästa häckningsplatserna och ut i sekundära miljöer med resultatet att många häckningar misslyckas. Expansionen av gråtrut längs kusterna har lokalt lett till att småtärnan trängts undan från sina häckningsplatser. Igenväxning kan leda till att häckningsplatser försvinner. Småtärnan är relativt långlivad vilket också gör den extra känslig för miljögifter som påverkar häckningsutfallet negativt.

Småtärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parrings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Bevarandemål

Häckande par av småtärna (A195) ska återkommande finnas i området. Inga försämringar för arten som leder till minskning av antalet häckande par skall ske i området.

Då småtärnan födosöker över stora områden bör havsområdena både i och utanför Ugnen hålla en kvalitet som tillgodoser artens behov. Strandängarna och andra strandnära områden sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet enligt områdets bevarandemål. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

Dokumentation

- ArtDatabanken, 2015. Artfakta *Branta leucopsis*, Vitkindad gås (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100019>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta *Calidris alpina schinzii*, Sydlig kärrsnäppa (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100023>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta *Cygnus columbianus*, Mindre sångsvan (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102610>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta *Cygnus cygnus*, sångsvan (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100045>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta *Recurvirostra avosetta*, Skärfläcka (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100122>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta *Sterna hirundo*, Fisktärna (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102618>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta *Sternula paradisaea*, Silvertärna (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102619>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta *Sternula albifrons*, Småtärna (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100133>).
- BirdLife International, 2016. Species factsheet: *Cygnus columbianus*. (<http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/22679862>).
- Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.). 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken.
- Croneborg, H. 1997. Handbok för gotländska ängshävdare. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1996. Äldre fodermarker.
- Gotlands Ornitologiska Förening. 2015. Yttrande över förslag till Åtgärdsprogram för bevarande av hotade vadare på strandängar 2014 – 2018 (Dnr 511-29178-2014).
- Gotländska ängskommittén 2016. Gotländska ängar - Gotländska ängskommitténs webbplats för de gotländska ängarna. Eksta - Ajvide strandänge (<http://www.gotlandsangar.se/project/eksta-ajvide-strandange/>).
- Gärdenfors, U. et al. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken.
- Johansson, T., Hedgren, S., Kolehmainen, T. & Tydén, L. 2007. Återinventering 2006 av häckande fåglar på gotländska strandängar. Rapporter om natur och miljö - nr 2007:17. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Jordbruksverket 1998. Skötselhandbok för gårdens natur- och kulturvärden.
- Länsstyrelsen i Gotlands län, 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Ugnen SE0340018.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. Återinventering av häckande fåglar på gotländska strandängar, stickprov 2007-2014.
- Martinsson, M. 1997. Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Martinsson, M. 2015. Agkärr. Länsstyrelsen i Gotlands län. Rapportnr. 2015:14.
- Naturvårdsverket, 2003. Natura 2000, Art- och naturtypsvisa vägledning, Fåglar 1, Fåglar 2, Fåglar 3.
- Naturvårdsverket. 2010. Åtgärdsprogram för sydlig kärrsnäppa 2010–2014. Rapport 6388.
- Naturvårdsverket, 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1, Strandängar vid Östersjön (1630), Kalkgräsmarker (6210), Fuktängar (6410), Slätterängar i låglandet (6510), Sandstränder vid Östersjön (1640), Glasörtstränder (1310), Blottade ler- och sandbottnar (1140), Sten- och grusvallar (1220), Grå dyner (2130), Naturligt näringsrika sjöar (3150), Trädklädd betesmark (9070) och Taiga (9010).
- Ottvall, R. 2015. Åtgärdsprogram för hotade vadare på strandängar, 2015-2019. Rapport 6680. Naturvårdsverket.

Lagtexter

Art- och habitatdirektivet, Rådets Direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007.

Fågeldirektivet, Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, svensk översättning.

7 kap. 27-29 §§ Miljöbalk (1998:808).

7 kap. 27-29 §§ Miljöbalk (1998:808).

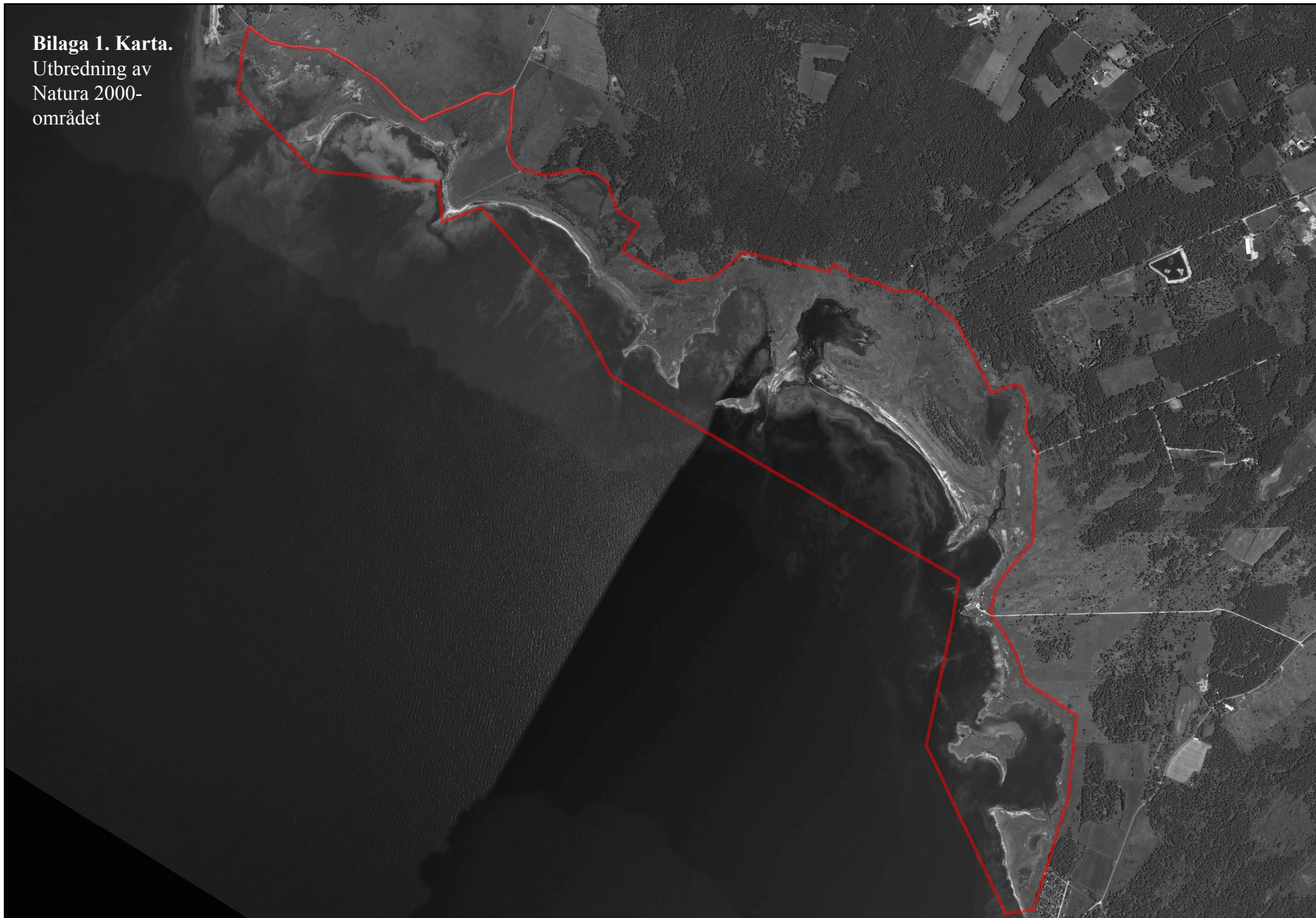
15-17 §§ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Bilagor

Bilaga 1. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-området.

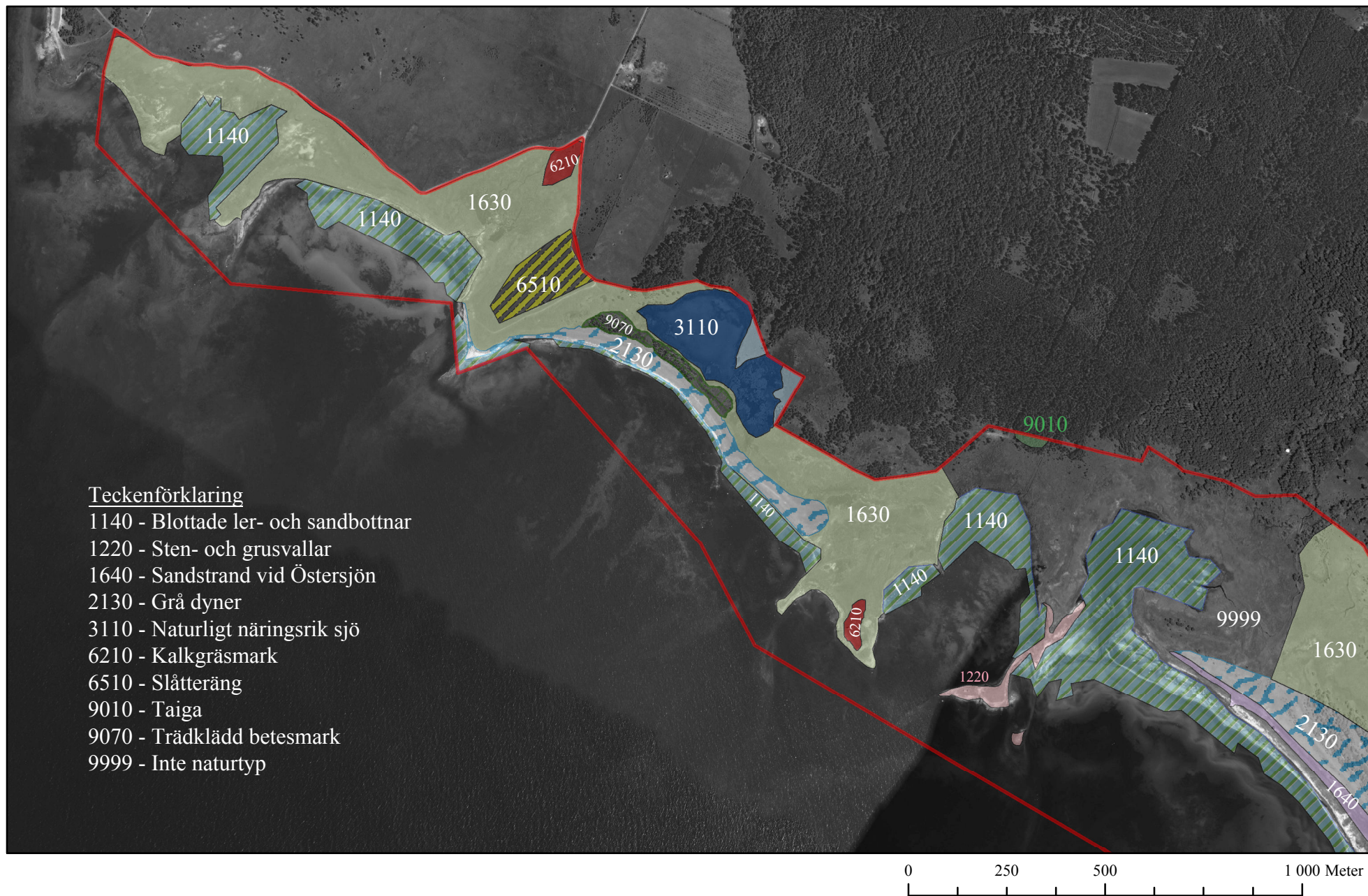
Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter som har gjorts i området

Bilaga 1. Karta.
Utbredning av
Natura 2000-
området

0 375 750 1 500 Meter

Bilaga 1b. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-områdets norra del

0 250 500 1 000 Meter

Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter i Natura 2000-området Ugnen

Den här listan innehåller data som hämtats från Artportalen 2016-12 -19 (<https://www.artportalen.se/>). Det kan finnas rödlistade arter i området som nämns i områdesbeskrivningen men inte återfinns här, detta beror då på att de inte har rapporterats i Artportalen från området.

Kärlväxter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Anacamptis pyramidalis</i>	Salepsrot	<i>NT</i>
<i>Bubieurum tenuissimum</i>	Strandnål	<i>NT</i>
<i>Consolida regalis</i>	Riddarsporre	<i>NT</i>
<i>Lathyrus japonicus</i>	Strandvial	<i>LC</i>
<i>Phleum arenarium</i>	Sandimotej	<i>EN</i>
<i>Polygala comosa</i>	Toppjungfrulin	<i>VU</i>
<i>Polygonum oxyspermum</i>	Näbbtrampört	<i>EN</i>

Insekter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Ergates faber</i>	Smedbock	<i>NT</i>
<i>Themoborax interruptus</i>	Hedsmalmyra	<i>NT</i>
<i>Zygaena filipendulae</i>	Sexfläckig bastardsvärmare	<i>NT</i>

Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Actitis hypoleucos</i>	Drillsnäppa	<i>LC</i>
<i>Alda arvensis</i>	Sånglärka	<i>NT</i>
<i>Anas acuta</i>	Stjärtand	<i>VU</i>
<i>Anas querquedula</i>	Ärta	<i>VU</i>
<i>Aquila chrysaetos</i>	Kungsörn	<i>NT</i>
<i>Arenaria interpres</i>	Roskarl	<i>VU</i>
<i>Aythya ferina</i>	Brunand	<i>VU</i>
<i>Calidris alpina schintii</i>	Sydlig kärrsnäppa	<i>CR</i>
<i>Calidris pugnax</i>	Brushane	<i>VU</i>
<i>Carduelis cannabina</i>	Hämpling	<i>LC</i>
<i>Crex crex</i>	Kornknarr	<i>NT</i>
<i>Haliaeetus albicilla</i>	Havsörn	<i>NT</i>
<i>Jynx torquilla</i>	Göktyta	<i>LC</i>
<i>Numenius arcuata</i>	Storspov	<i>NT</i>
<i>Podiceps auritus</i>	Svarthakedopping	<i>LC</i>
<i>Serinus serinus</i>	Gulhämpling	<i>VU</i>
<i>Sommateria mollissima</i>	Ejder	<i>VU</i>
<i>Sterna sandvicensis</i>	Kentsk tärna	<i>VU</i>
<i>Sternula albifrons</i>	Smätärna	<i>VU</i>
<i>Sylvia nisoria</i>	Höksångare	<i>VU</i>